

GramArt.

Nærings- og fiskeridepartementet

Levert via portal

Oslo, 3. april 2024

INNSPILL TIL VEIKART FOR KREATIV NÆRING

GramArt er organisasjonen som representerer de næringsdrivende artistene og musikerne innen populærmusikken. Våre medlemmer er i all hovedsak næringsdrivende og våre innspill er fundamentert i deres virkelighet.

Først vil vi takke for muligheten til å komme med innspill under innspillsmøtet på Hamar i mars. Vi vil likevel påpeke at dette kunne vært gjennomført på en langt bedre måte. Invitasjonsfristen var altfor kort, tidspunktet dere hadde lagt møtet til (sent på en fredag) var høyst utilgjengelig for de fleste og ikke minst, selv om det skjer mye fint på Hamar, så er de fleste organisasjonene som har noe overordnet å melde innen den kreative næringen lokalisert i Oslo. I tillegg ble det kommunisert ulike rammer for innspillene, noe som gjorde det vanskelig å forberede gode innlegg. Vår representant Lasse W. Fosshaug ble avbrutt midt i sitt innspill, til tross for at det var innøvd og timet på bakgrunn av den opprinnelige invitasjonen.

På bakgrunn av dette mener vi det er på sin plass å gjennomføre et nytt, reelt møte i Oslo-området for å sikre innspill fra hele næringen. Her er hovedtrekkene som må adresseres for de næringsdrivende artistene og musikernes del.

Sosiale rettigheter

Musikkbransjen består av fryktelig mange ulike særinteresser og det er lett å høre seg døv på alle appellene for mer støtte til dette eller dette, og behovet for å løfte frem både det ene og det andre. Vår tydelige oppfordring er å gjennomføre tiltak som ivaretar hele kjeden. Under og etter pandemien så vi veldig godt hva som ikke fungerer i vår bransje. Vi måtte jobbe hardt for å sikre sosiale rettigheter til alle de som er organisert som selvstendig næringsdrivende, blant annet fordi de eksisterende ordningene ikke tok høyde for de relativt intrikate pengestrømmene i vår bransje.

Kompensasjonsordningen for selvstendig næringsdrivende ble melk og brød for mange og vi var opptatt av å utforme ordninger som ivaretok hele feltet. Bransjen trenger lyd, lys, vakter, infrastruktur, arrangører, bookingagenter, managere og mange fler. Og selv om vi jobber for at flere skal velge en annen selskapsform enn ENK, så er faktum at de fleste er organisert på denne måten, og vi mener derfor at regjeringen må legge til rette for at selvstendig næringsdrivende og egenansatte får best mulig betingelser.

Som et apropos kan vi også påpeke at et innleieforbud vil kunne fungere i byggebransjen, men at kulturnæringen i stor grad vil være tjent med at aktørene selv får velge næringsform. Om et innleieforbud skal innføres, må det gis stort rom for unntak i kulturnæringen.

Opphavsrett, rettighetsflukt og kulturmomms

GramArt.

Det andre vi vil løfte frem er moms. Vi jobber daglig for å bevare flest mulig rettigheter i Norge, rettigheter som genererer inntekter og som sikrer økonomi til satsing på ny musikk og nye prosjekter. Mange av disse rettighetene oppstår som følge av at artister, musikere og låtskrivere har mottatt prosjektstøtte fra en av de mange, gode ordningene vi har i kulturlivet i Norge, penger som stammer fra felleskassa. Da er det synd om ikke disse investeringene i norsk musikk gir avkastning tilbake til bransjen i Norge, og det gjør de ikke når kataloger og næring flagges ut av landet. Vi erfarer at mye av denne utflaggingen skjer på grunn av momsproblematikk. Selv om moms-unntak, som vi har i deler av næringen i Norge, kan høres attraktivt ut, gir det også en del problemer. Særlig opplever vi utflagging til Sverige, der de har en lavere momssats på kultur, med 6 prosent og fullt fradrag. Undersøkelser vi har gjort tyder på at en flat, lav kultur moms vil være gunstig for de aller fleste også i vår næring, og vi ber derfor næringsdepartementet ta dette på alvor og se på hvordan dette best kan løses for å bevare rettigheter og næring i Norge, til beste for alle. Det vil på sikt også løfte norskandelen i musikken, noe vi har snakket om viktigheten av i så mange fora at jeg håper de fleste har fått det med seg.

Innovasjon Norge

Vi opplever at musikkbransjen på mange måter ikke passer inn i Innovasjon Norge. En ting er oppstartstilskuddene, der en av begrensningene er at det ikke gis støtte til oppstart av «levebrødsforetak», et begrep som vi med litt godvilje kan forstå, men samtidig vil vi påpeke at alle foretak strengt tatt er ment som et levebrød. Men Innovasjon Norge forvalter også store summer rettet mot landbruk, reiseliv, skipsfart og fiske. Vi ber dere om å ta en skikkelig runde på hvorvidt det ikke er rom for en tilsvarende ordning for en bransje som bobler over av kreativitet og skaperkraft, også på næringsiden. Og for å kontre argumentet om allerede eksisterende, gode støtteordninger og stipender i kultursektoren – ja, men en kombinasjon av nyinvesteringer og politikk for å beholde rettighetene og inntektene fra det som skapes her hjemme, vil gi penger tilbake til disse ordningene, til musikknæringa forøvrig og ikke minst som skattepenger som igjen kan finansiere både fiske og landbruk.

Kunstig intelligens

Utfordringen med kunstig intelligens er så sentral og så departementsuavhengig at den hører naturlig hjemme også i vårt innspill til et veikart for kreativ næring.

Rettighetsbelagte verk blir brukt i trening av maskinlæringsalgoritmer som potensielt kan erstatte rettighetshaverne til nevnte verk. Det ligger dyp ironi i dette, men også en eksistensiell trussel. Hadde rettighetshaverne gått inn i dette med viten og vilje, hadde det vært én ting, men det skjer i det skjulte, og helt uten rimelig vederlag. Faktisk helt uten vederlag i det store og hele. Dette er kampen slik den står akkurat nå og det er ingen tvil om den vil vedvare, og at det vil fremover være et teknologikappløp vi aldri har sett maken til.

Denne omveltningen er så stor og altomfattende at den potensielt kan fjerne store deler av grunnlaget for nettopp kreativ næring. Musikknæringen står i frontlinjen sammen med det visuelle kunstfeltet. Dette er snakk om ekstremt mange arbeidsplasser og er derfor ikke noe departementet kan skyve verken fremover i tid eller til siden, til andre departementer. Akkurat kunstig intelligens må adresseres lenge før veikartet foreligger.

GramArt.

Music Norway

Music Norway er fantastisk og må ikke undervurderes. De er utrolig viktige for eksport av norsk musikk og kan med fordel prioriteres i kulturbudsjettene.

Med vennlig hilsen,

Marius Øvrebø-Engemoen
daglig leder
Artistorganisasjonen GramArt